

Instruments derivats

1

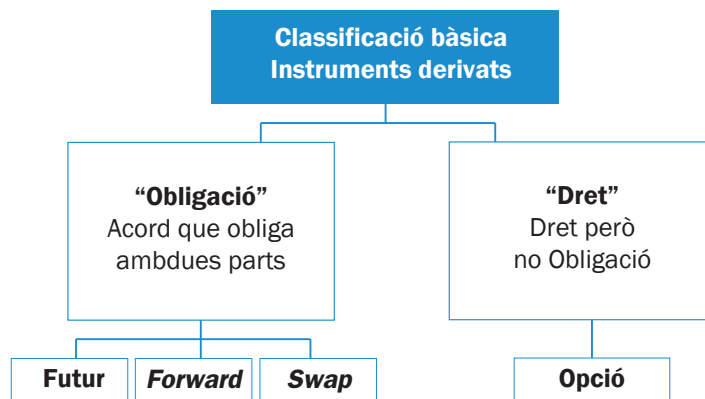
Què és un instrument derivat?

Un derivat financer és un actiu financer el valor del qual deriva d'un altre actiu, anomenat **actiu subjacent**.

L'actiu subjacent pot ser financer (valors, tipus de canvi, bons, tipus d'interès, etc.) o no financer (matèries primeres, productes agrícoles, etc.).

Els principals tipus de derivats són:

- **Futurs:** es negocien en mercats organitzats i tenen una Càmera de Compensació que exigeix unes garanties al comprador o al venedor per cobrir les possibles pèrdues i reduir riscos d'impagament.
- **Forwards:** semblants als futurs, però es negocien en mercats no organitzats o mercats OTC. No hi ha Càmera de Compensació entre comprador i venedor, per la qual cosa la contrapartida del client (el banc) li ha d'assignar prèviament una línia de crèdit.
- **Opcions i swaps:** segons els casos, es negocien d'una manera o de l'altra (mercats organitzats i també OTC).

1.1

Ús de derivats

- **Per cobrir riscos:** per reduir o eliminar el risc que es deriva de la fluctuació del preu de l'actiu subjacent.
- **Per invertir:** es pretén obtenir beneficis apostant per una determinada previsió futura sobre l'evolució dels mercats.
- **Per estalviar costos:** permet substituir l'exposició a un determinat mercat (renda variable, renda fixa, divises...) sense incórrer en alts costos de transacció (el cost del derivat és inferior al cost d'intermediació d'un altre mercat).

1.2

Terminologia

- Estar **curt** o estar **llarg:** en terminologia de derivats, es diu que està "curt" qui aposta per **caigudes** del subjacent, i "llarg" qui aposta per **pujades**.
- **Palanquejament:** l'import requerit per formalitzar les operacions de derivats sol ser bastant inferior al nominal sobre el qual es fa l'operació, motiu pel qual es diu que els derivats tenen un efecte multiplicador de la rendibilitat positiva o negativa (palanquejament).

Principals instruments derivats

• Futur (mercat organitzat)

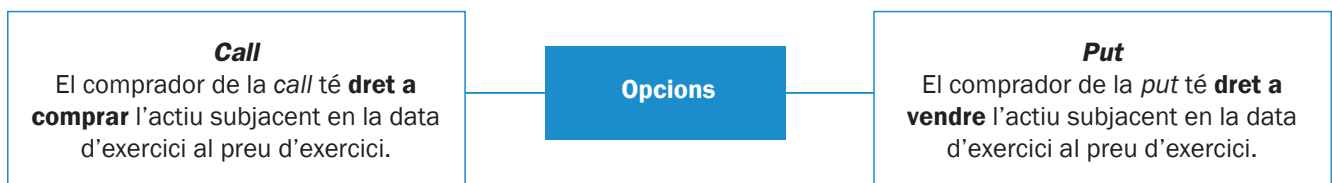
Contracte financer **estandarditzat** que **obliga** el comprador (venedor) a comprar (vendre) un actiu determinat a un preu determinat, preu d'exercici, en una data futura, data de venciment.

Per exemple, un inversor particular pensa que el mercat seguirà una tendència baixista. Per beneficiar-se'n, decideix vendre avui un contracte de futur sobre l'IBEX 35 (10 vegades el valor de l'índex). La Càmera de Compensació li requerirà unes garanties diàries en compte a l'efecte de cobrir pèrdues latents elevades. La seva rendibilitat final la determinarà la diferència entre el preu de contractació del futur i el valor de l'IBEX 35 en la data de venciment, multiplicat per 10.

• Opció (mercat organitzat)

Contracte financer que dona **dret** al comprador, però **no l'obligació**, de comprar (o vendre) mitjançant el pagament d'una prima (preu de l'opció) un actiu subjacent a un preu determinat en una data futura (preu d'exercici). Hi ha dos tipus d'opcions estàndard: les opcions *call* i les opcions *put*.

Per exemple, un inversor pensa que les accions d'XYZ, que en aquest moment estan a 15 €, pujaran de preu d'aquí a 3 mesos. Decideix aleshores comprar una opció call sobre 100 accions d'XYZ a un preu de 15 € l'acció. Per fer-ho, paga una prima de 50 € a dia d'avui, la qual cosa li dona dret a comprar les 100 accions d'aquí a 3 mesos al preu acordat de 15 €. Si d'aquí a 3 mesos el preu de l'acció és superior a 15 €, l'inversor exercirà el seu dret de compra. En cas contrari, no exercirà el seu dret.

• Forward (mercat no organitzat)

Contracte financer entre dues parts que **obliga** el comprador (o el venedor) a comprar (vendre) un actiu a un preu determinat, el preu d'exercici, en una data futura determinada, el venciment.

Per exemple, un importador necessita comprar dòlars en data 1 d'octubre de 2019 per poder fer les seves compres i no vol especular amb el tipus de canvi en aquella data, i decideix cobrir-se contractant un forward que li permet fixar amb antelació el valor del tipus de canvi. L'importador acorda amb el seu banc a dia d'avui un valor de tipus de canvi de US\$1,15 per cada euro i per un import de US\$1.000.000 per a l'1 d'octubre de 2019.

• Swap (mercat no organitzat)

Contracte financer personalitzat en el qual s'estableix l'intercanvi periòdic de fluxos o actius.

*Per exemple, un inversor pot tenir una taxa d'interès fixa i té motius per preferir una taxa d'interès variable. Aleshores, pot fer un **contracte de swaps** amb el seu banc pel qual se li intercanvia la taxa d'interès fixa per una de variable. Així es fa un intercanvi de tipus d'interès.*